

Súd: Mestský súd Bratislava II
Spisová značka: 73P/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223203193
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Kosturková
ECLI: ECLI:SK:MSBA2:2023:1223203193.2

Uznesenie

Mestský súd Bratislava II vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: H. L., U.. XX.XX.XXXX K. E. L., U.. XX.XX.XXXX, O.be deti trvale bytom ako matka, deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, deti rodičov - matky: G.. Z. Z., D., U.. XX.XX.XXXX, F. R. C. X, R., a otca: A. L., U.. XX.XX.XXXX, F. R. T. G. X, R., v konaní na návrh matky o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd nariaďuje neodkladné opatrenie nasledujúceho znenia:

Súd dočasne do doby právoplatného rozhodnutia v konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava II sp. zn. 73P/19/2023 upravuje styk otca A. L., U.. XX.XX.XXXX s maloletými deťmi H. L., U.. XX.XX.XXXX K. E. L., U.. XX.XX.XXXX tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každú stredu od 9:00 hod. do 12:00 hod. a každú sobotu a nedeľu od 9:00 hod. do 18:00 hod.

II. Vo zvyšku súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Toto neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením.

odôvodnenie:

1. Návrhom, doručeným tunajšiemu súdu prostredníctvom e-mailu bez zaručeného podpisu dňa 06.08.2023, doplneným písomným podaním s vlastnoručným podpisom dňa 07.08.2023, sa navrhovateľka (matka maloletých detí) domáha, aby sa otec maloletých zdržal porušovania ním navrhutej a doteraz plnenej dohody, ktorú vo februári 2023 uzavrel s matkou maloletých o styku maloletých s otcom dieťaťa tak, že otec v každom kalendárnom týždni má právo stýkať sa s maloletými každú stredu doobeda od 9:00-12:00 a každú sobotu a nedeľu od 9:00-18:00, pričom otec maloletých až do rozhodnutia súdu vo veci samej v ostatných dňoch a v ostatnom čase každého kalendárneho týždňa je povinný zdržať sa akéhokoľvek odnímania maloletých detí matke maloletých. Otec maloletých je povinný zdržať sa negatívneho ovplyvňovania maloletých detí voči matke maloletých a jej rodine.

2. Navrhovateľka svoj návrh odôvodnila tým, že otec maloletých detí má svojský prístup k maloletým deťom, ktorý sa prejavoval v tom, že otec uprednostňoval svoj osobný záujem pred záujmami detí, prichádzal domov nadránom, o deti sa nezaujímal, pričom budil deti, v dôsledku čoho bol maloletý syn dlhodobo stresovaný a nerozprával. Syn bol dlhodobo stresovaný aj praktikami otca ako zatváraním syna do kúpeľne potme, zatváraním sa so synom cca na 30 minút v miestnosti, pričom syn usedavo plakal, pričom navrhovateľka nesmela byť prítomná a nevie, čo sa v miestnosti dialo, ako aj neustálym znevažovaním osoby navrhovateľky a jej rodiny pred maloletým synom. Toto konanie otca maloletých vyústilo do trvalého stresu detí, v dôsledku čoho staršie dieťa nehovorilo a vytvorilo si vlastnú posunkovú

reč. Po odchode navrhovateľky s deťmi od ich otca (december 2022) sa syn ukludnil a začal postupne pomaly hovoriť a odpadli u neho záchvaty zúrivosti. Keďže sa synov stav zlepšil, koncom februára 2023 navrhovateľka súhlasila s návrhom otca na stretávanie sa otca s deťmi v sobotu každý týždeň a to nielen z ohľadu na emočný vývoj syna, ale aj z toho dôvodu, že maloletá dcéra je predčasne narodená a jej vývoj je zraniteľný i bežným zaobchádzaním. Po ďalších požiadavkách otca maloletých, že syna si bude brávať nielen v sobotu, ale aj v nedeľu, navrhovateľka súhlasila s tým, že jej syna vždy večer vráti. Dohodli sa aj na stretávaní otca s deťmi v stredu dopoludnia, i keď syn plakal, že nechce ísť k otcovi, pretože nechce u neho prespať. Keď sa navrhovateľka bližšie pýtala, čo to znamená, tak jej syn povedal, že doobeda spia s otcom a že on chce chodiť na ihrisko a že sa bojí, nechce tatu. Navrhovateľka chcela zachovať puto medzi súrodencami, preto začal styk otca aj s maloletou. Otec sa navrhovateľke priznal, že zabezpečuje starostlivosť o syna spolu so svojou matkou, ktorá praktizuje pseudomedicínsku filozofiu Bruna Groninga a k tomu nabáda aj svoje okolie vrátane maloletého s cieľom dodať mu „energiu“. Matka otca maloletých detí však tvrdila, že sa nedokáže postarať o obe deti naraz a preto preferovala len starostlivosť o maloletého. Syn však od otca prichádzal rozrušený, plul a kopal, útočil na navrhovateľku, vravel, že je hnusná striga, rovnako ako jej matka a otec, ktorí majú ísť z domu preč, že jej matka je tlstá, pyšná. Toto sa opakovalo od februára 2023 do 05.08.2023, kedy jej otec maloletých odmietol vrátiť deti v dohodnutom čase o 19:00 hod. Navrhovateľka sa obrátila na políciu, uviedla, že majú s otcom dohodu, ktorú otec maloletých sám navrhol a ktorú od februára plnili až do podania návrhu, a to napriek neochote syna chodiť k otcovi a ktorú dohodu otec maloletých doteraz rešpektoval. V deň podania návrhu jej z ničoho nič odmietol deti vrátiť a zadržal ich, hoci sám sa pred pár dňami vyjadril, že nemá pre nich potrebné veci (napr. oblečenie, kojeneckú fľašu, špeciálne mlieko, lieky - dcéra má atopiu). Službukonajúca policajtká jej oznámila, že polícia nezakročí s tým, že dohoda s otcom detí nie je súdnym rozhodnutím, že oni nič nespravujú, že sa má obrátiť na súd, lebo ide o výkon rodičovských práv otca detí. Dňa 06.08.2023 o 08:56 hod. opätovne volala otcovi maloletých, keďže dňa 05.08.2023 v čase od 18:45 hod. do 20:33 hod. ho vyzývala na vrátenie detí, čo otec deti odmietal a napokon definitívne odmietol s tým, že deti u neho budú spať, na čom nie sú dohovorení. Na jej telefonát dňa 06.08.2023 o 8:56 hod. reagoval tak, že jej ich nevydá a následne v čase do 09:33 hod. jej v rámci jeho 12 opakovaných telefonických hovorov, kedy ho neustále vyzývala, aby sa venoval deťom a netelefonoval s ňou o ich vzájomných vzťahoch a aby jej povedal, kedy môže prísť pre deti, jej otec detí jednoznačne oznámil, že deti jej nedá a že si po ne môže prísť o týždeň. Posledný telefonát bol o tom, či si navrhovateľka skúsila, ako je to byť bez detí. K strave detí jej povedal, že predčasne narodenej E. dáva sušené kozie mlieko a bio mlieko (medicínsky nevhodné pre predčasne narodenú maloletú dcérku) a že lieky mu má doniesť, otec maloletých však nepozná priebeh ochorenia a neovláda kombináciu a každodennú aplikáciu liekov. Navrhovateľka sa obáva, že syn opäť prestane hovoriť z dôvodu opakovaného stresu, že mama napriek jej sľubom z rána pre neho večer neprišla; dcérka nebude v noci kŕmená tak, ako to vyžaduje jej zdravotný stav a nedostane predpísané lieky, pretože otec maloletých jednoznačne neovláda príslušnú medicínsku opateru predčasne narodenej maloletej dcéry a nemá k dispozícii predpísané lieky, ktoré užíva. Taktiež sa nemôže vykonať lekárska kontrola priebehu ochorenia maloletej; otec maloletých detí nemá za čo obstaráť pre deti potrebnú materiálnu výbavu (stravu, oblečenie, výživu), keďže ako sám tvrdí, že zarába len 99 € mesačne, pričom od decembra 2022 až doteraz ani neplatí výživné na deti.

3. K návrhu navrhovateľka nepripojila žiadne listinné dôkazy.

4. Lustráciou poručenských spisov bolo zistené, že o maloletých deťoch doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté v žiadnom súdnom konaní. V súčasnosti prebieha na tunajšom súde konanie ohľadom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, vedené pod sp. zn. 73P/19/2023.

5. Podľa § 2 zákona NR SR č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

6. Podľa § 324 od. 1 zákona NR SR č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

7. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

8. Podľa § 326 ods. 1, 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

9. Podľa § 328 ods. 1, 2 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326.

10. Podľa § 329 od. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

11. Podľa § 329 od. 1 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

12. Podľa § 330 ods. 1 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

13. Podľa § 28 ods. 2 zákona NR SR č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „zákon o rodine“), rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

14. Podľa § 36 ods. 1 zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

15. Neodkladné opatrenie je zabezpečovacím inštitútom v civilnom mimosporovom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou alebo provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Účelom neodkladného opatrenia je rýchlo a pružne riešiť takú situáciu, v ktorej je potrebný okamžitý zásah súdu a rýchla bezodkladná, i keď len dočasná úprava právnych pomerov účastníkov. Predpokladom jeho nariadenia je teda existencia tak naliehavej potreby operatívneho zákroku, ktorá neznesie odklad a nie je možné ju vyriešiť až rozhodnutím vo veci samej, pričom je potrebné vždy prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, ktorý musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa). Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, že by musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení z dôvodu, že nariadenie neodkladného opatrenia má predbežný charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej a skutočnosti, z ktorých súd vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nemusia byť preukázané dôkazmi. Základnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia je, aby účastník osvedčil uplatňovaný nárok a preukázal potrebu neodkladnej úpravy pomerov, ktorá nemusí vyplývať len z naliehavosti situácie, ale v prípade konania starostlivosti súdu o maloletých aj z existencie záujmu maloletého dieťaťa.

16. Zmyslom právnej úpravy neodkladného opatrenia v konaní o starostlivosti o maloleté deti je poskytnutie preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením, teda ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia (napr. výchovy, zdravia alebo života maloletého, o ktorého právach a povinnostiach sa má konať) a to len do doby, kým o starostlivosti o maloleté dieťa nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení zákona o rodine. Všeobecné zásady charakterizujúce inštitút neodkladného opatrenia sa vzťahujú aj na konanie vo veciach maloletých, v ktorom sú súdy

povinné prioritne chrániť záujmy maloletých detí a prioritne poskytnúť zvýšenú ochranu ich právam. V konaní starostlivosti súdu o maloleté deti pri nariadení neodkladného opatrenia je súd, v záujme maloletého dieťaťa, povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Pre súd je prioritou záujem maloletého dieťaťa a vytvorenie stavu spravodlivej rovnováhy medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodičmi, pričom zvláštny význam sa kladie na záujem dieťaťa, ktorý môže mať prednosť pred záujmom rodiča a neumožňuje rodičovi vynútiť si také opatrenia, ktoré by ohrozovali zdravie a rozvoj dieťaťa.

17. Pri rozhodovaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia sa súd oboznámil s predmetným návrhom a zistil nasledovné: maloleté deti pochádzajú zo vzťahu rodičov, ktorí neuzavreli manželstvo. Doposiaľ nebol výkon rodičovských práv a povinností rodičov k maloletým deťom autoritatívne upravený. Od februára 2023 rodičia realizujú styk otca s maloletými na báze ústnej dohody, ktorú otec údajne od augusta 2023 nedodríava. Maloleté deti majú špeciálne potreby, nakoľko maloletý Vítazoslav podľa tvrdení matky prežil významný stres, ktorý sa odzrkadlil na jeho psychike a maloletá Simona je predčasne narodená, z čoho vyplýva špeciálny režim pri jej výchove.

18. Súd, po preštudovaní spisu, dospel k záveru, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný iba sčasti a preto, z dôvodu potreby ochrany práv a právom chránených záujmov maloletých detí, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každú stredu od 9:00 hod. do 12:00 hod. a každú sobotu a nedeľu od 9:00 hod. do 18:00 hod. Vzhľadom na vzniknutú konfliktnú situáciu medzi rodičmi maloletých a skutočnosť, že rodičia toho času spoločne nezabezpečujú starostlivosť o maloleté deti, má súd za to, že je v záujme maloletých detí, aby bol styk s otcom dočasne upravený a prebiehal v pravidelných intervaloch a deti tak nestratili citové väzby na otca. Pri úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom nie je prvoradý záujem rodičov a ich predstavy, ako dlho či ako často sa majú maloleté deti stretávať s druhým rodičom, ale práve záujem maloletých detí.

19. Najdôležitejším hľadiskom pri rozhodovaní súdu o spôsobe realizácie styku rodiča s maloletým dieťaťom v prípade rodičov žijúcich v rôznych miestach bydliska musí byť najlepší záujem dieťaťa, pričom tento treba posudzovať s ohľadom na okolnosti každého prípadu individuálne a pri zachovaní spravodlivej rovnováhy medzi záujmami dieťaťa a rodičov. (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo 53/2021 zo dňa 15.07.2021)

20. Súd pri určovaní rozsahu styku prihliadal najmä na nízky vek maloletých a ich denný režim. Tomuto styku je nevyhnutné prispôbiť čas začatia a skončenia stretnutí s otcom tak, aby neboli narušené zvyky maloletých detí týkajúce sa stravovania, ukladania na spánok a podobne. Súd má za to, že určený styk s otcom tak zabezpečí primeranú intenzitu ich spoločného kontaktu a poskytne priestor pre budovanie a upevňovanie ich vzťahu s možnosťou realizovania programu vhodného pre dieťa vo veku maloletých (1,5 roka a 3 roky) a súčasne dodržanie ich denného režimu (vrátane stravovacieho). Určený rozsah styku tak zohľadňuje prvoradý záujem maloletých detí, ktoré pre svoj zdravý vývin potrebujú blízkosť matky, ale aj pravidelný kontakt s otcom.

21. Návrh matky týkajúci sa toho, aby súd uložil otcovi maloletých detí povinnosť zdržať sa v ostatných dňoch a v ostatnom čase každého kalendárneho týždňa (pozn. súdu: mimo nariadený styk) akéhokoľvek odnímania maloletých detí matke vrátane negatívneho ovplyvňovania maloletých detí voči matke maloletých a jej rodine, súd považoval za potrebné zamietnuť, nepovažujúc túto časť návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia za riadne exekvovateľnú a vymáhateľnú a s poukazom na to, že styk otca s maloletými je dočasne upravený výrokovou časťou tohto uznesenia. Takto upravený styk je len „minimálnou úpravou“, ktorú majú obaja rodičia dodržiavať, ak sa nedohodnú inak. V prípade porušenia tejto úpravy je ten rodič, ktorému bolo právo na styk s deťmi odňaté, oprávnený podať návrh na personálnu exekúciu. To však neznamená, že sa rodičia nemôžu dohodnúť na akejkoľvek inej úprave styku - súdne rozhodnutie má za cieľ poskytnúť im vykonateľný exekučný titul v prípade, ak sú vzťahy medzi rodičmi tak vážne narušené, že ku komunikácii nedochádza a súd musí pri výkone rodičovských práv a povinností rodičom asistovať. Druhá časť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd zamietol rovnako z dôvodu jej nevymáhateľnosti. Navrhovateľka požaduje abstraktnú úpravu, ktorá nie je nijakým spôsobom aplikovateľná na výkon rozhodnutia. Súd je toho názoru, že spôsob, akým sa jeden rodič vyjadruje pred maloletým dieťaťom o druhom rodičovi (resp. o jeho rodine), je výlučne vo sfére vplyvu toho-ktorého rodiča a je iba na jeho posúdení, či ide o vhodné a primerané správanie sa s

dobrym výchovným vplyvom na maloleté dieťa. Je na osobnostnej zrelosti obidvoch rodičov, aby sa, hoci aj za využitia odbornej pomoci, dokázali v záujme ich spoločných detí povzniesť nad vlastné (často krát nespracované) emócie a pri výkone svojich rodičovských práv a povinností brali na zreteľ výlučne záujem maloletých detí a ich prvoradá právo na plnohodnotnú starostlivosť a lásku oboch rodičov, ako kľúčových osôb v jeho živote s nezastupiteľným miestom ani jedného z nich. Je treba zdôrazniť, že akákoľvek deprivácia detí v tomto smere má neskôr negatívny vplyv na ich vývoj v citovej a charakterovej oblasti. Súd považuje za potrebné apelovať na rodičov, aby sa rozhodne zdržali akéhokoľvek negatívneho hodnotenia osoby a spôsobu života druhého z nich; každý z nich je totiž v rámci zodpovednosti za výchovu maloletých povinný viesť ich k úcte k druhému rodičovi a rozhodne neznižovať jeho autoritu v očiach detí (uvedené sa prirodzene vzťahuje aj na širšiu rodinu); v zásadných hodnotových otázkach musia rodičia sledovať jednu líniu, čo je predpokladom zdravého vývoja maloletých detí.

22. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Mestskom súde Bratislava II. (§ 357 CSP, § 362 ods. 1 CSP)

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. (§127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. (§127 ods. 2 CSP)

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP)

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 CMP)